

מיכתבים

השנה, העולם הזה 1.4.87.

כל הכבוד לר"ד נודלמן. סוף־סוף נשמע קול התבונה. צריך לשכפל את הכתבה ולשלוח העתיקים לכל המנפחים את נושא האיידס מעבר לכל פרו־פורציה. **אברהם אבני**, תל־אביב.

כתבתו של הרוקטור המלומד קצת הרגיזה אך תנו והיינו רוצים להגיב על כמה נקודות בה, ובלי הרדמה:

- זה שהיו מחלות אשר קטלו, בתקופות אחרות ובמדינות אחרות, יותר אנשים, לא מנחם. אונתו ולא מפחית מן הסכנה האיזמה של האיידס.
- ומהיכן שאב ר"ד נודלמן את נתונו על כך שככל ארצות־הברית, בריטניה וגרמניה יש רק כמה אלפי חולי איידס?
- ולבסוף, עם כל הכבוד לקונרום, ידוע ש הוא לא תמיד חסין מפני חור, ואז הנגיפים בורע יכולים לעבור.

כמו בעידה הפולנית

על נסיעתו האחרונה של השר **ארנסט לארצות־הברית**.

שמעתי זה עתה כי השר ובולון המר ררש להחזיר לארץ מייד את השר משה ארנס ואת ח"כ רפי ארדי מארצות־הברית, כי זאת נושה למדינת ישראל לכבס את הלבלוך בארצות־הברית בנוגע לזוועדה הבינלאומית.

זה מזכיר לי את המלחמה שהיתה בעיר שלנו, העיירה ריה רוסקה שבגליציה המזרחית (בה, אגב, נולד גם שרה־מישפטים לשעבר, חיים צדוק) לפני 60 שנה. עד שנת 1929 שלטו בוועד־הקהילה (משהו כמו המועצה הדתית בארץ) חסידים בלוי, אך בשנת 1929 נבחר למוסד הזה רוב של ציונים.

החסידים לא יכלו לעכל את זה והם הלכו לסטארוביט (קצין־המחוז) וביקשו לבטל את הבחירות וגם מישלחת של הציונים התייצבה אצל הסטארוביט והסבירה איזו תועלת תצמח ליהודי רי העיר כאשר הציונים ינהלו את ועד־הקהילה. כמו אז, בוועד־הקהילה, ככה היום בקשר לזר עידה הבינלאומית. מה השתנה מאז ועד היום? וזה במדינת ישראל! כיצד אמר השר המר? נושה וכלימה.

אני מבקש לחתום רק בראשי־יתבות, כי אני אדם מסורתי ואם שמי המלא יופיע בהעולם הזה, לא יהיה לי יותר מקום בבית־הכנסת. **צ'ק**, תל־אביב.

נ"ב: ליובל ה־50 של העולם הזה הנני שולח ברכה מעומק ליבי ושאווי אבנרי יזכה לערוך את העולם הזה עוד שנים רבות.

הפאר שבפער

על משכורותיהם של הטייסים והבני־קאים.

כעשיו, אחרי שגמרו עם הבנקאים, הגיע תור הטייסים. גוועלט! הם מרוויחים בוחטות של כסף עבור עבודתם יוצאת־הדופן ורבת־האחריות.

מצטער. חייבת להיות תמורה נכבדה מאוד למי שנוטל על עצמו, יום אחר יום, אחריות ככה לחיי הוולת כהטסת מטוס גדוש נוסעים בגובה של אלפי מטרים מעל פני הארמה ובמחירות של מאות קילומטרים לשעה.

ואגב, במיסים הקטלניים שלנו, גם אחרי הר פורמה האחרונה, הפער בין משכורת נטו של טייס למשכורת הממוצעת במשק — של פקיד, זבן או פועלים — הוא כסך הכל לא מי יודע מה.

יצחק זרמן, תל־אביב.

ביקורת עניינית

תת־המדור פסוקי השבוע (במיס גרת המדור אנשים) ביקש מאז ומתמיד להביא את הצימוקים התיקשורתיים של אותו שבוע, וכך עשה גם בגיליון העולם הזה, שהיה פיע השבוע לפני 25 שנה. עת ה' ביא את דעתו של הסופר פינחס שדה על משרדי קול־ישראל:

● **אם מלאות השיחות דא והא' אם גדושות התוכניות ההי'ה' ואם שופעות תוכניות־הזמר הו'הו' מה נו' תר למבקר, אם לא למלא את רשימתו באו'! אוי'!**

(המשך מעמוד 3)

ליבנתנו, יא שלמה (שבא). כמה פעמים הצלחת להשחיל את המילה לב, על כל הטייתיה, במסה הלבבית שלך (דברים מלב אל לב). אם כי מן הראוי לציין, כי לא הגעת להישגי התנ"ך, המביא את המילה לב (ואת צורתה הנוספת, לבב) על כל הטייתיה, ב־39 ספריו, כמה מאות פעמים. החל מהופעתו הראשונה של הלב בתנ"ך (ספר בראשית, פרק ו'. וכל יצר מחשבות ליבו רק רע") עד הופעתו האחרונה (בספר דיבריהימים ב', פרק ל"ו. ויאמץ את לבבו משוב אל ה").

מיכאל הולצמן, נתניה

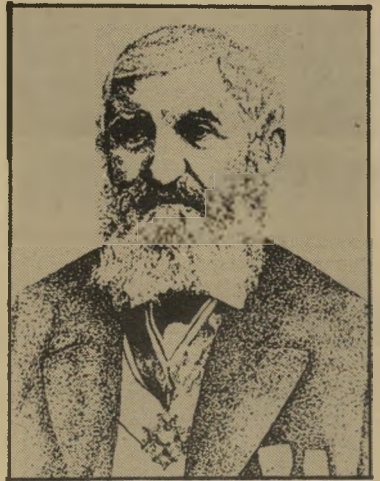
האדריכל מאה שערים

על ימיו הראשונים של העולם הזה (היו פגישה שכזאת, העולם הזה 6.5.87).

הדיווח של שרה לייבוזיץ, על השיחה שניהל לו, בעת הכינוס בסנירמה, דויד רובינגר ורוש. על הכתבה שהכינו השניים, לפני יותר מ־35 שנה, על בית־החולים למצורעים בירושלים, העלתה בזיכרוני נשכחות.

הייתי אז עורך־כיתוב מתחיל מאוד של העו־לם הזה, והוראת־הקבע של אורי אבנרי (הצבע! פרטים: עובדות!) שימשה, סליחה על הביטוי, נר לרגלי.

רק הגיעה הכתבה לשולחני, ומייד הוספתי לשם המקובל של אותו בית־חולים (בית־חולים האנסן) את שמו הפחות ידוע בציבור — עזרת ישוע. אבל זה לא הספיק לי. לא נחתי ולא שקטתי עד שגיליתי מי היה האדריכל שתיכנן

אדריכל שיק

צבע! פרטים! עובדות!

את בית־החולים הזה, עת הוקם במאה שעברה: היה זה גרמני נוצרי, אחד קונראד שיק. הרגשתי עורך־כיתוב של ממש כאשר יכולתי להוסיף את ההערה הבאה ליד שם בית־החולים: תוכנן על־ידי האדריכל הגרמני קונראד שיק (1822-1901), שבין תכנוניו האדריכליים הרבים בירושלים של המאה ה־19 היה גם תיכנון שכונת מאה־שערים. **דוב איתן**, תל־אביב.

נאמני ה'ו במא'

על הפגנת חד"ש ב־1 במאי (תש"ח קיף, העולם הזה 6.5.87).

בהעולם הזה נכתב שכאילו "דרשנו מהמיש" טרה לעצור קבוצת צועדים שלא מצאה חן בעינינו". זו ידיעה כוזבת.

האמת היא, שקבוצה, הקוראת לעצמה אנר־כיסטית, ניסתה להתנגב להפגנה לגוש, נאמני ה'ו במאי". גוש זה, ככל יתר הגושים, צעדו בהפגנת ה'ו במאי שאורגנה על־ידי חר"ש.

בהפגנה שלנו צעדו השנה חברי ארגונים שונים, כולל גם כאלה שאינם שייכים לחר"ש. אבל כולם בהסכמה ובתיאום עם הנהגת חר"ש. ידוע לנו, שאנשי הקבוצה ההיא, האנרכיסטית, תיכננו לבצע מעשים ולקרוא סיסמות העומרות בסתירה לעקרונות חר"ש ושהיו מיועדות ומתוכננות לעורר פרובוקציות נגד הפגנת ה'ו במאי היהודית־הערבית היחידה שהתקיימה ביום זה ב־תל־אביב. ואת זאת החלטנו למנוע וכך עשינו.

התערבות המישטרה באה אחרי שסילקו או תם מהפגנה ומבלי שנתבקשה לעשות זאת. **עוזי בורשטיין**, דובר חר"ש. תל־אביב.

קול התבונה

עוד על האיידס (איידיס) - מתיחת

קווא יקי.

מישנה מיוחדת לרזון בו". הרוח נרוך כאמור כמליאת־הוועדה כארבע ישיבות (אחת מהן כללה סיוך במקום). וועדת־המישנה הוקמה בתום הישיבה הרביעית כ"ועדת־ניסוח", שתפקידה היה לבדוק את הגוטה שהוכן על־ידי מזכיר־הוועדה בתאם לסיכומים במליאת־הוועדה. על ועדת־מישנה זו לא הוטל לבדוק דבר, והיא לא הוסמכה להחליט דבר החורג מרינוי מליאת־הוועדה. (ה) אין לפיכך שחר לאמור בכתבה באשר לסי" בת העיכוב ש"אין לליבאי עניין לפגוע נמחנה לוי כחרות, הפועל נגד יצחק שמיר". (ו) אין שחר לאמור בדיעה, כאילו חברי־הכנ"ס סת מצא ואתן שותפים למחלל העיכוב וה"קבור רה", בגלל שיקולים כלת־רעיוניים. דומני שפירסום זה הוא דוגמה טובה להשמצה חסרת־שחר, הפוגעת באנשים באופן שספק אם הכחשה בלבד תסיר מהם את הכתם של אי־מילוי תפקידם. של חיפוי על שחיתות, של מעילה בתפקיד ממלתי בשל חישובים מילגתיים פסור לים, וכדומה.

רוקא משום שאנו משתדלים לעשות מלאכה תנו בוועדה לענייני ביקורת־המדינה באופן ענייני ומקצועי. כאבה לנו ביקורת זו מאוד. רווקא משום שרבים מהמבוקרים "מחפשים" אותי, אני מצפה מהעולם הזה, הלוחם לסדר־המדינות, לבידור עובדתי מוקדם אתי, כאשר מובאת למע" רכת ביקורת על פעילותי כאיש־ציבור. **ער באן** מיכתבו של הפרופסור ליבאי.

הינו קבור הכלב?

ליבאי צודק בתיאור הפעולות של ועדתו, ובכלל זה המינוי החרוג של ועדת־ניסוח בת שלושה חברים. שבה היו שני חברים שהם חסידים ההתנחלות. ניסוח הרברים בקטע של ליבוי היה שגוי. לביב התכוון למתוח ביקורת על העובדה שהוועד"רה לא התייחס בעצמה לעבירות הפליליות שבוצעו בקשר עם הקמת עימנאל.

מבקר־המדינה אומנם הודיע לוועדה שהעביר נושאים מסוימים לחקירת המישטרה, ולכן יכולה הוועדה להתעלם מנושאים אלה בדוח שלה. נדמה כי כחרה בדרך זו בהרגשה מסוימת של הקלה, כי כך נמנעו חילוקי־דעות חמורים בין חסיד ה"התנחלות ושלוליה.

מכחינה פורמלית זה היה בסדר. אך מותר לשאול אם לא היה הוועדה צריכה לטפל בנושאים אלה, חרף חקירת המישטרה.

על כל פנים, אי־אפשר לאמר כי העניינים "קבורים" כעת בוועדה. הם קבורים, ככל הנראה, במישטרה ו/או במוסדות־התביעה.

הצעיר ביותר

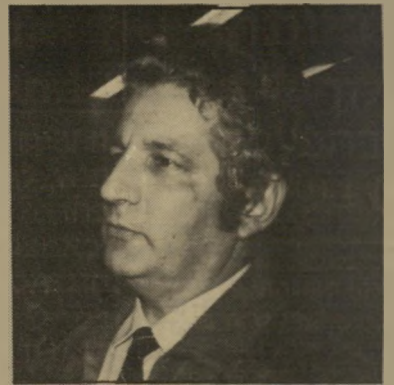
בשבוע שעבר פירסם העולם הזה ראיון מיוחד־מינוי ונוגע־ללב עם נצרה בת 14. נעמה, בתם המאוות של אופירה ויצחק גבון.

משוסמה נשמט שם הכותב — וחבל, כי כאשר אנתנו מדברים על 50 שנות העולם הזה, כראי להציג את הברה־מערכת הצעיר ביותר, לפי שעה; שי כרם, שהשתחרר זה עתה מצה"ל. והמת"חיל בקריירה עיתונאית בשבועון המסויים — כמו אותם כוכבים שנולדו בהעולם הזה, והמי תארים (בעמודים 21-28) את התחלותיהם.

לפני שבועיים פירסם יגאל לביב, במדור אתה והשקל, קטע קצר תחת הכותרת "ליבאי מעכב את מסקנות עימנאל". בקטע נאמר כי ח"כ דוד ליבאי, כיורד הוועדה לביקורת־המדינה של הכנסת, "קבר" את הרוח של מבקר־המדינה על השחיתויות הקשורות בהתנחלות עימנאל בגדה המערבית, לביב יחס לליבאי מניעים פוליטיים, ונוגעים למאבק הפנימי בתנועת־החרות. על כך הגיב ליבאי במכתב ארוך ומפורט. **הנה תיאורו:**

הפרק ברוח השנתי של מבקר־המדינה מס' 35 על הקמת עימנאל נרוך בוועדה לענייני ביקורת־המדינה בשתי ישיבות, בתאריכים 4.6.85 ו־24.6.85. הוועדה יצאה ביום 2.7.85 לביקור בעימנאל עם מבקר־המדינה, מר סוניק, וקיבלה הסברים נוספים בשטח.

בתאריך 24.7.85 קיימה הוועדה ישיבת־סיכום בנושא, בסוף אותה ישיבה הצעתי שהמסקנות וההמלצות בנושא זה יוכנו על־ידי מזכיר־הוועדה

חייב ליבאי

איפה קבור?

על פי העקרונות שסוכמו במליאת הוועדה, וידי ברקו על־ידי שלושה חברי הוועדה — והם חברי־הכנסת יהושע מצא, רפאל איתן ועליידי, הצעתי שמסקנות והמלצות אלה יובאו לא־שור מליאת הוועדה ויועברו — על פי השיגרה — לאישור מליאת־הכנסת. הנהלה הרגיל הוא שסיכומי הוועדה מונחים על שולחן־הכנסת אחת למחצית השנה. בחודש מרס 1986 אושרו המסי קנות והמלצות בעניין הקמת עימנאל על־ידי הוועדה לענייני ביקורת־המדינה. ובתאריך 1.4.86 הן אושרו במליאת הכנסת פדהאחר.

מאחר וההיבטים החמורים של הביקורת על הקמת עימנאל הועברו על־ידי מבקר־המדינה לחקירת מישטרת־ישראל, והתחום הפלילי שבדיקורת המישטרה לא סוכם על־ידי הוועדה, לא התעוררו סביכומים חילוקי־דעות שניתן היה לצפות להם בעיקבות הדיון הסוער בוועדה. הכנסת החליטה, לפי המלצתנו, שעל היועץ המישפטי לממשלה ועל שרה־מישטרה יהיה לר"וח לנו על תוצאות החקירה של המישטרה.

אשר על כן — (א) אין שחר לכותרת כעמוד 3 (בתוכן ה' עניינים), ש"לועדת־הביקורת קונרת ביקורת".

(ב) אין שחר לידיעה כעמוד 25 ש"ליבאי מע" כב את מסקנות עימנאל". המסקנות אושרו סוף פית במליאת־הכנסת ביום 1.4.86, כלומר לפני שנה.

(ג) אין שחר לאמור בכתבה שהדוח של מבקר־המדינה, "קבור זה יותר משנה בוועדת־הכנסת לביקורת־המדינה".

(ד) אין שחר לכותב שהוועדה, "הקימה ועדת"